

La paràlisi permanent de la justícia

Quan es fa fosc

Ineficàcia, negligència, manca de voluntat política... i jutges antinatura. Tres anys després de l'aprovació de la reforma Múgica, ¿qui ens defensa dels còmplices del desastre? I dir que l'administració de Justícia funciona malament té d'original el que pugui tenir qualsevol moda.

El dimarts, 26 de novembre, TV3 emetia el darrer capítol de la sèrie televisiva *Quan es fa fosc*. Qualitat cinematogràfica a banda, era la primera co-producció entre l'empresa nord-americana Lorimar i una televisió europea, en aquest cas TV3. *Enxampats in fraganti* n'era el títol. Un bon subtítol, d'altra banda, per a una nova sèrie -real com la vida mateixa- que tot just acaba de començar, que ningú no sap, a hores d'ara, com acabarà i que duu per títol "Llei Corcuera". També amb co-producció catalana, entre altres. Que tot s'ha de dir.

Era el darrer cop, doncs, que el jutge Nick s'espolsava la brillantina, es posava el casc i s'enfilava a la moto per resoldre un cas que la ineficàcia de la justícia no li permetia d'aclarir per judici. Evidentment, aquest pas de la suposada legalitat a la il·legalitat plantejava la imatge d'un jutge feixistoide. Un gall perdonavides, en definitiva. Però si aquesta part de la pel·lícula entra en el camp de la irrealitat o de la realitat no justificable, no ho és tant, d'irreal, la causa que el duu a actuar d'aquesta manera: l'administració de Justícia funciona malament. Una sentència que, malauradament i per tot un seguit de factors, sempre és moda.

UN DISC RATLLAT

Per trobar l'origen de la paràlisi que trava la justícia hem d'anar al seus objectius: no funciona en el temps, no funciona en les resolucions i no funciona en l'espai del mateix sistema judicial. I aquesta darrera disfunció potser és la causa de les dues primeres. "El fet que la justícia sigui eficaç o no depèn, com a mínim -segons Amadeu Recasens, president de l'Associació Catalana de Juristes Demòcrates-, de dos paràmetres: l'eficàcia quant als ciutadans i l'eficàcia quant al sistema. Quant al sistema, que la justícia existeixi però que no sigui eficaç, d'alguna manera

Les dones són unes de les víctimes predilectes dels jutges més reaccionaris.

ja s'admet, sobretot en un estat on es redueix moltíssim l'àmbit de la justícia perquè funcionen altres mecanismes de poder". I són els conflictes mercantils i empresarials els protagonistes d'aquests sistemes paral·lels d'arbitratge. Ni legals ni il·legals.

Així, els milers d'assumpes judicials que "dormen" als tribunals catalans fruit d'un seguit d'irregularitats endèmiques, com el retard, les complicacions, la lentitud a tramitar expedients..., amenacen amb una crisi de degradació de la justícia

progressiva que cada dia demana un ritme més viu de productivitat als jutges.

El dia 27 de desembre farà tres anys de l'entrada en funcionament del que havia de ser, segons el ministre de torn, "la reforma més important realitzada en la justícia de l'Estat": l'anomenada "reforma Múgica", pensada per a resoldre aquest col·lapse. I la crisi de confiança que afecta el sistema judicial, més concretament, la Justícia Penal. La llei de Planta i Demarcació havia de canviar, amb la reordenació del mapa judicial, la justícia. Entra-

ven en funcionament, a les capitals de província, els Jutjats de Penal per encarregar-se de tots els delictes sancionats amb penes inferiors a sis anys. Als Països Catalans li'n corresponien 64: 35 al Principat, 22 al país Valencià i 7 a les Illes. Però tothom advertia: "El caos augmentarà".

"És una reforma pensada per a desbloquejar el mal que hi havia, és a dir, pensada des del passat, no amb vista al futur. És una rentada de cara, no té voluntat de resoldre els problemes de la justícia, perquè la solució a la lentitud no és d'augmentar

ció de justícia, quant a servei i eficàcia. A més de la inèrcia típica del funcionariat a alentir-ho tot, ens trobem que amb l'actual ubicació dels Jutjats del Penal molts advocats que han actuat en la fase d'instrucció d'un assumpte no poden actuar, ara, en la part penal perquè el jutjat que tenia ha passat a un altre col·legi professional. No s'han previst aspectes pràctics".

JUTGE ÚTIL, JUTGE INÚTIL

¿Quin paper ha de fer el jutge en una societat complexa en les seves relacions

sa químicament pura i el jutge no és una màquina. La societat ha d'assumir que el jutge no pot ser imparcial, perquè viu, pensa, vota... El jutge que assumeix la imparcialitat fa que depenguem tots d'una ficció. El dret pot fer canviar la política i això ho han de fer els jutges". "En aquest sentit hi ha poca valentia", diu Oliveras.

Un problema afegit és la independència judicial i aquí hi entra la reestructuració de l'oficina judicial i el paper que hi té el jutge, on a més d'aquest hi ha secretaris, oficials... la qual cosa vol dir capacitats disciplinàries sobre aquest personal. Gestió pública, se'n diu. O càrrega de responsabilitats. O dependència material. Respecte al govern i al Consell General del Poder Judicial ¿Independència real? ¿O simplement funcionari? ¿Víctima o culpable? "Totes dues coses o cap", segons Recassens. I continua: "La culpa és de les lleis anacròniques i de la burocràcia. No hi ha continuïtat temporal entre pena i delictes. Això suscita la imatge d'un jutge culpable, però alhora víctima d'un sistema judicial que ell no ha inventat".

¿TOUS AMB TOUS?

Si a tot això afegim la manca de previsió d'indemnitzacions a les víctimes fruit d'irresponsabilitats de l'Estat, en els processos penals la justícia "pot convertir-se en un element purament repressiu", apunta Oliveras. El cas de la colza n'és un exemple més que suficient. I del cas Amedo, no cal ni parlar-ne.

El dia 20 d'octubre de 1982, la presa de Tous s'esbotzava i afectava 24.000 famílies i empreses de la Ribera valenciana. Renfe, Telefònica, Autopistes del Mediterrani i Hidroelèctrica, entre altres, foren indemnitzades al 1983, algunes amb 1.000 milions. Però les persones concernides encara no han cobrat. Nou anys després, el cas -40.000 folis de sumari i un any de vista oral- és al Tribunal Suprem, aturat per un recurs de cassació. I fa dos anys que la justícia es va pronunciar desfavorablement respecte a l'administració pública. Encara més: el grup parlamentari socialista va refusar el dia 6 de novembre d'enguany, al Congrés dels Diputats, les esmenes presentades per PP i IU -d'habilitar en els pressupostos generals del 1993 els crèdits pertinents per a indemnitzar els damnificats- perquè no les trobava "lògiques ni prudentes". El dia 19, l'Associació d'Afectats per les Inundacions de València (AFIVE), que ha despesat 80 milions en el procés demanava la dimissió de dos senadors valencians del PSOE. Quatre dies

RAFA GIL

allò que s'ha demostrat ineficaç. El problema és la reforma de l'oficina judicial i la definició de la figura del jutge -si és jutge o gestor- i el seu paper dins i fora el jutjat. Augmentar jutges trau paper, però també en genera més que no en trau. És com sentir un disc ratllat i posar més altaveus a l'aparell de música: sentirem més música, però el disc continuarà ratllat", afirma Recassens.

Jordi Oliveras, advocat penalista, afegeix: "No es va fer a partir d'un coneixement seriós del que ha de ser l'administra-

socials i regida per un model econòmic determinat? Hi ha dues opcions: la de simple aplicador de la llei o la d'interpretador. Recassens entén que "la primera -majoritària- és absolutament inútil; amb la segona -minoritària-, el jutge esdevé un resolutor de conflictes socials -que solen concernir grups socials no dominants-, mirant d'assumir, conscient del seu entorn, una funció en aquest nou model de relacions socials. Llavors, quan aplica el dret, fa política. I això és innovador, perquè una sentència no és una co-

després, el consell de ministres autoritzava la construcció d'obres de subministrament de la presa de Tous amb un pressupost de 2.167 milions de pessetes.

LA BOLA DE NEU

L'acció de la justícia ultrapassa el que és just o injust i esdevé inútil quan victimitza la víctima d'un delictes. La justícia és, per naturalesa, conservadora. Sempre darrere la realitat. I la dissociació entre realitat i legalitat consolida encara molt més la ineficàcia. El Codi Penal esdevé a poc a poc irreal, de tal manera que un nou sistema judicial va inevitablement lligat a una alternativa política i, per tant, social.

Si les persones que tenen aquesta funció a les mans mantenen posicions acrítiques d'acceptació del sistema, potser hauran de continuar sent els canvis de sensibilitat social el que modifiqui la llei. Fatal unidireccionalitat. Exemples: avortament, violacions, desastres ecològics... I en el camí, ¿qui ens defensarà dels còmplices directes del desastre? Els neutres, ben segur que no. *Ad infinitum?*

Joan Marí

Llei pura, llei antinatura

Cal demanar als jutges que innovin i que resolguin problemes, no que apliquin la llei, perquè això socialment no ajuda, encara que l'apliquin de manera implacable". Valguin aquestes paraules d'Amadeu Recasens, president de l'Associació Catalana de Juristes Demòcrates, per a introduir alguns exemples escandalosos:

Febrer, 1989. "Sentència de la minifaldilla". "En presentar-se l'esmentada [una xiqueta de 17 anys] amb una minifaldilla que li donava un aspecte especialment atractiu, l'empresari, visiblement impressionat, li manifestà que si accedia als seus desitjos libidinosos li prorrogaria el contracte (...) li posà les mans sobre la zona pectoral i glútea (...) per més que, certament, aquesta, amb un específic vestit, en certa forma i potser innocentment provocà aquesta mena de reacció en el seu empresari". Aquesta sentència costà al jutge Rodrigo Pita, de l'Audiència de Lleida, una advertència. Després va declarar a la ràdio: "No pogué resistir la temptació. Era l'estiu, feia calor. Potser havia menjat i begut i es produí aquesta reacció biològica i

psicològica".

Octubre de 1990. Cas Ubald Agüero. Set mesos a la Model per un delictes que havia comès feia 12 anys: haver robat 11.000 pessetes a uns francesos, a Sevilla. Després de vuit anys el citen a judici. Condemna: 4 anys de presó. El govern l'indulta. "Pel que vaig fer en 2 dies m'han torturat 12 anys".

Novembre del 1990. "Atenció exquisida". "És difícil que la denunciante (Florentina Vargas, de 60 anys), actualment, després d'aquests desitjos en l'acusat, ATS, que per la seva professió deu tenir, possiblement cada dia, millors oportunitats (...) I la denunciante, la pacient no ha de sentir-se ofesa per això, ans és un timbre d'honor i un orgull (...) Al final de l'exploració, Luís Briones extremà el seu entusiasme pel bon estat dels pits (...) fent una besada breu a cada un dient-li que els conservés així molts anys". Sentència del jutge Miguel González sobre el cas d'un ATS que va agredir sexualment una pacient. En fi, "atenció exquisida" a la pacient.

J. M.

CLAUDIA BUSCHING

28 NOVEMBRE - 31 DESEMBRE

DE DIMARTS A DIVENDRES 10'30 - 13'30 H. • 17 - 21 H
DISSABTE 17 - 21 H. • DIUMENGE 10'30 - 13'30 H. (DILLUNS TANCANT)

SALA PARPALLÓ

C/ LANDERER, 5 • TELS. 392 30 77 • 392 00 01

 DIPUTACIÓ DE VALÈNCIA

XV. CAMPANYA CARLES SALVADOR

**Començament dels nous cursos de Llengua
i Cultura del País Valencià**

Cursos per correspondència:

- Castellanoparlants
- Iniciació
- Catalanoparlants
- Bàsic
- Progressiu
- Curs de Geografia i Història del País Valencià

En acabar el curs s'obté un certificat acreditatiu.

CENTRE CARLES SALVADOR

Moratín, 15, 6a. Tel.: 351 17 27 46002 - València